10
VSO Telecomraad 1 maart 2019

Aan de orde is het **VSO Telecomraad van 1 maart 2019 (21501-33, nr. 742)**.

De **voorzitter**:
Aan de orde is het VSO Telecomraad. Ik heet de staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat van harte welkom en ik geef de heer Sjoerdsma als eerste het woord namens D66. Ja, meneer Sjoerdsma, volgens mij bent u aan de beurt.

☐

De heer **Sjoerdsma** (D66):
Voorzitter, vergeef mij; ik was eventjes in de war omdat collega Van den Berg dit VSO heeft aangevraagd. Maar dat was slechts een vooraankondiging.

Voorzitter. Ik wil een paar dingen zeggen over 5G. De uitrol daarvan is ongelofelijk belangrijk voor de toekomst van Nederland. Denk aan zelfrijdende auto's, aan op afstand bestuurbare operatierobots of aan slimme sensoren in de landbouw. In Nederland lopen we aan tegen de grenzen van wat afluisterstation Burum mogelijk maakt. Dit is cruciaal voor onze veiligheid, voor ons land en voor onze militairen in den vreemde. Maar inmiddels is wel duidelijk geworden dat de uitrol van 5G in heel Nederland en dat station niet naast elkaar kunnen bestaan. En dus heeft het kabinet gekozen voor de oplossingsrichting waarbij een deel van dat station verhuist naar het buitenland.

Daar heb ik een aantal vragen over. Een. Hoe is inmiddels het perspectief op deze verhuizing? Twee. Hoelang zal die fysieke verhuizing minimaal duren? Drie. Moet Nederland Europese boetes betalen als de betreffende band niet op tijd wordt vrijgegeven? En zo ja, hoeveel is dat dan? Vier. Is er een plan B als die goedkeuring met een tweede land uitblijft of het helemaal niet lukt voor de gewenste veilingsdatum?

Ik zal ook een motie van de collega van het CDA ondersteunen die gaat over een risicoanalyse met betrekking tot de integriteit van het toekomstige 5G-netwerk, met het oog op onze nationale veiligheid. Die motie roept ook op tot een Europese aanpak. Mevrouw Van den Berg zal de motie zelf toelichten.

Dank u wel.

De **voorzitter**:
Dank u wel, meneer Sjoerdsma. Dan geef ik nu het woord aan mevrouw Van den Berg namens het CDA.

☐

Mevrouw **Van den Berg** (CDA):
Dank u wel, voorzitter. Ik heb twee moties. De eerste werd al aangekondigd en gaat over 5G.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat het van groot belang is dat vitale infrastructuur wordt beschermd;

overwegende dat nieuwe telecommunicatienetwerken zoals 5G van essentieel en vitaal belang worden voor Nederland en het dagelijkse leven van de meeste mensen in Nederland;

overwegende dat voorwaarden die passen bij dit belang bij zowel de inrichting als bij de uitvoering van 5G-netwerken zeer belangrijk zijn, waarbij zowel nationaal als Europees gekeken kan worden naar de mogelijkheden;

spreekt uit dat oneigenlijk gebruik en misbruik bij 5G-netwerken onwenselijk is en daarom met het oog op de bescherming van de nationale veiligheid proactief zou moeten worden voorkomen;

verzoekt de regering om via een gecoördineerde aanpak en aan de hand van een risicoanalyse tot tijdige en uitvoerbare maatregelen te komen voor de integriteit van de toekomstige 5G-netwerken mede met het oog op de bescherming van de nationale veiligheid, en de Kamer daar in lijn met de motie-Weverling c.s. (21501-33, nr. 734) uiterlijk mei 2019 over te informeren;

verzoekt de regering daarnaast ook in EU-verband te pleiten voor een gecoördineerde aanpak,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:
Deze motie is voorgesteld door de leden Van den Berg, Sjoerdsma en Weverling. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 747 (21501-33).

Mevrouw **Van den Berg** (CDA):
Mijn tweede motie, voorzitter.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat algoritmes een positieve bijdrage kunnen leveren aan economische groei en het beantwoorden van maatschappelijke uitdagingen;

overwegende dat met het oog op grondrechten en ethiek het van belang is dat de mens grip kan houden op algoritmes;

constaterende dat er algoritmes zijn, bijvoorbeeld doordat zij zelf leren en zich ontwikkelen, waarbij niet eenduidig is te volgen en te achterhalen hoe een uitkomst tot stand wordt gebracht en conclusies worden getrokken;

overwegende dat dit een verontrustende ontwikkeling kan zijn waarbij ongewenste situaties zo veel als mogelijk voorkomen moeten worden;

verzoekt de regering te onderzoeken in wat voor situaties dergelijke ongewenste effecten zich voor kunnen doen, hoe dit voorkomen kan worden, en de Kamer daarover te informeren,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:
Deze motie is voorgesteld door de leden Van den Berg en Wörsdörfer. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 748 (21501-33).

Ik kijk even naar de staatssecretaris. Kan zij direct reageren? Nee, we schorsen voor drie minuten.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

Staatssecretaris **Keijzer**:
Voorzitter. Eerst de heer Sjoerdsma. Hij vroeg mij naar de stand van zaken ten aanzien van de verplaatsing van de satellietinterceptie in Burum. In december jongstleden heb ik de Kamer geïnformeerd over de 3,5-band in relatie tot deze satellietinterceptie, waarbij verplaatsing noodzakelijk lijkt. In deze brief gaf ik namens de ministers van Defensie en BZK aan dat dit nader wordt onderzocht. Er is op dit moment een special envoy, een speciaal gezant bezig om dit onderzoek te doen, waarbij natuurlijk ook andere landen zijn betrokken. Daarbij wordt ook gekeken naar de technische, juridische en financiële kanten. Tegelijk met de Nota Mobiele Communicatie, die eind van dit voorjaar naar de Kamer wordt gestuurd, zal ik u dan ook informeren over de verplaatsing daarvan. Dan wordt de haalbaarheid duidelijk, waarnaar de heer Sjoerdsma vroeg. Hoelang gaat een verhuizing duren? Dat is wat de special envoy op dit moment onderzoekt.

De heer Sjoerdsma vroeg of er een mogelijkheid is dat boetes betaald moeten worden als de 3,5-band niet kan worden vrijgegeven. In de code inzake het nieuwe Europese telecomkader is voorzien dat de 700- en de 3,5-band per 2020 beschikbaar moeten zijn voor 5G. Je kunt een beroep doen op een uitzonderingsgrond voor nationale veiligheid. Als dat beroep niet gedaan kan worden, kan er een infractieprocedure komen met uiteindelijk het instrumentarium dat daarbij hoort. Ik ben optimistisch over een verplaatsing, maar natuurlijk kijken we ook naar wat als dat niet lukt of als dat tot vertraging leidt.

Dan heb ik een motie van mevrouw Van den Berg c.s. over 5G. Maar ik zie een vraag opkomen, voorzitter.

De heer **Sjoerdsma** (D66):
Stel dat een land iemand welkom heet, is dan wel bekend hoelang die verhuizing in ieder geval fysiek zal moeten duren? Hoeveel tijd kost het om straks fysiek de elementen van dat interceptiestation te verplaatsen naar het buitenland?

Staatssecretaris **Keijzer**:
Nee, die informatie heb ik niet.

De heer **Sjoerdsma** (D66):
Mochten we geen akkoord krijgen met de landen waarmee we nu aan het praten zijn of mochten de onderhandelingen en de verhuizing zo lang gaan duren dat het überhaupt niet meer op een redelijke manier met de veilingdatum bij elkaar komt, heeft het kabinet dan een plan B?

Staatssecretaris **Keijzer**:
Daar wordt nu naar gekeken. Ik ben zoals gezegd optimistisch over een verplaatsing. Maar natuurlijk denken we ook na wat er moet gebeuren als dat niet lukt of als dat een grote vertraging oploopt.

De **voorzitter**:
Gaat u verder.

Staatssecretaris **Keijzer**:
Ik kom toe aan de motie Van den Berg c.s. op stuk nr. 747 over 5G. Daarin wordt de regering verzocht om via een gecoördineerde aanpak en aan de hand van een risicoanalyse tot tijdige en uitvoerbare maatregelen te komen voor de integriteit van de toekomstige 5G-netwerken, mede met het oog op nationale veiligheid. Het oordeel over deze motie laat ik aan de Kamer. Het kabinet is uiteraard alert op kwetsbaarheden waar het gaat over deze belangrijke infrastructuur. Het idee om via een gecoördineerde aanpak en aan de hand van een risicoanalyse tot tijdige en uitvoerbare maatregelen te komen, sluit aan bij de aanpak van dit kabinet. Met deze motie wordt dat parlementair manifest gemaakt. Ook andere Europese landen kijken naar dit vraagstuk, dat natuurlijk overal speelt. Zoals u weet, is de nationale veiligheid een nationale competentie. Dat moeten we natuurlijk zo houden, waarvoor u allen begrip hebt. Maar ik denk wel dat het heel verstandig is om te kijken hoe andere Europese landen hiermee omgaan.

Dan de motie op stuk nr. 748 over artificial intelligence. Ik zou het de black box/algoritme-motie willen noemen. Deze motie is ingediend door mevrouw Van den Berg en de heer Wörsdörfer. Er zijn algoritmen waarvan op een gegeven moment niemand meer weet hoe die nou uiteindelijk tot een uitkomst leiden. Daar waar je van mening bent dat mensen grip moeten houden op de situatie is het, ook als er algoritmes aan het werk zijn, heel goed om te kijken in welke situaties je dat wel of niet wenselijk vindt. Met het nationaal actieplan over artificial intelligence, dat voor de zomer gereed zal zijn, kunnen we goed kijken over welke situaties het dan gaat en welke maatregelen we dan moeten nemen of welke keuzes we moeten maken.

Dank u, voorzitter.

De **voorzitter**:
Dank u wel. Daarmee zijn we aan het eind gekomen van dit VSO.

De beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**:
Over de ingediende moties zullen we dinsdag na het reces stemmen.

Mevrouw **Van den Berg** (CDA):
Voorzitter, wij hadden voor deze week stemmingen aangevraagd.

De **voorzitter**:
O ja, dat is waar; u heeft helemaal gelijk. Daar gaan we deze week over stemmen. Ik denk morgen. Ik bedank de staatssecretaris.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.